

12 MAJ 2008

Karelska näset 1944 - slutstriden

SMB:s särskilde militärhistoriske expert; Carl-Fredrik Geust, förklarar varför SMB kommer att fortsätta erbjuda det bästa ur modern rysk militärhistorisk forskning:

"Gunnar Nyman har naturligtvis i stor utsträckning dragit helt rätta slutsatser om bokens ryska ursprungstexts innehåll och karaktär, samt även om den enorma diskrepansen mellan Sovjets och Finlands styrke- respektive förlustsiffror sommaren 1944 (liksom ju det stora flertalet av SMB:s initierade läsare helt säkert också gjort). Däremot har han tyvärr inte med samma intresse läst undertecknads förord och bilagor samt faktagranskarnas kommentarer, som ju helt tydligt påpekar att författarens synsätt klart skiljer sig från vedertagen uppfattning i Finland och Sverige, samt även förklarar varför man i Ryssland kallar Viborg för en urgammal rysk stad.

Viborg tillhörde ju ovedersägligen det ryska kejsardömet från år 1710 till 1917, samt har tillhört Sovjetunionen från vinterkrigets fredsslut den 13 mars 1940. Om den första bebyggelsen på den plats där staden Viborg sedermera växte upp var av svenskt, finskt, moskovistiskt eller novgordskt ursprung tvistar arkeologerna, och frågan ligger onekligen utanför bokens ramar.

I Sovjet och dagens Ryssland har man aldrig accepterat den finländska annexeringen av det återerövrade Viborg under fortsättningskriget den 6 december 1941, utan anser följaktligen att Viborg har tillhört Finland endast mellan åren 1917 och 1940.

Härmed inte sagt att undertecknad på något sätt godkänner en dylik sovjetformalistisk och bokstavstrogen ståndpunkt. Detta är ju klart uttalat i såväl förord som i bokens Bilaga 1, som dessutom med en utanför Ryssland hittills aldrig sedd detaljriktighet beskriver hur den finska ursprungsbefolkningen inte bara fråntogs gård och grund, utan även sin historia och sina traditioner genom den stalinistiska utplåningen ("steriliseringen") av alla hävdvunna ortnamn på Karelska näset.

Vid genomgång av bokens text bör läsaren trots allt även försöka läsa mellan raderna, vilket jag försökt underlätta i mitt förord genom uppmaningen att fästa

uppmärksamhet även vid allt som författaren utelämnat, såsom avvärjningssegrarna vid Tali-Ihantala, Vuosalmi och Ilomants. Dessa utelämnningar är ju givetvis inte slumpmässiga, utan anger tydligt hur man i Ryssland allt fortfarande vill se på andra världskrigets strider.

Som även påpekats i förordet, och som den initierade läsaren själv kan konstatera i författarens text, inte minst med hjälp av bokens nyritade kartor, var och förblir den finländska fronten den ENDA där Röda Arméns framryckning hejdades i andra världskriget innan 1940 års gränser kunde uppnås. Följaktligen hade absolut största delen av de områden som Finland avträdde aldrig erövrats i strid, utan överläts på basen av vapenstillståndet och fredsfördraget i september 1944.

Alla finländska faktagranskare, de bägge pansarspecialisterna överste Erkki Käkelä, ingenjörsmajor Esa Muikko samt undertecknad - är trots allt helt övertygade att den ryska boken är en viktig milstolpe i historieskrivningen om fortsättningskrigets slutskede 1944, inte minst tack vare de unika bilderna av Röda armén i strid på Karelska näset. Boken bör därför ses som ett led i en spirande dialog mellan historiker i Finland och dagens Ryssland om historiesynen rörande vinter- och fortsättningskriget.

Därmed inte uttalat ett godkännande av författarens synsätt, men vi är beredda till en fortsättning av åsiktsutbytet, vilket undertecknad bl.a. personligen strävat till genom regelbundet deltagande vid bland annat den årligen återkommande tvärvetenskapliga konferensen "Sankt-Petersburg och Norden", samt även vid Vetenskapakademin i Moskva och ryska Flygvapenakademin i Monino med föredrag om olika aspekter av VK 2, vilka minsann uppfattats som minst lika kontroversiella av de ryska åhörarna som Mosjtjanskis bok vid första ögonkastet kan te sig i Sverige och Finland, men trots detta alltid publicerats.

Den ryska synen är givetvis helt nödvändig för att få en så objektiv och mångsidig bild som möjligt av de konflikter där ryssarna varit "part i målet", det må sedan gälla Poltava 1709, första och andra världskriget samt kalla kriget. Först genom dialog kan man kan lära sig att förstå motparten - i vardera riktningen.

SMB är även i fortsättningen - trots alla utmaningar och omfattande krav på redaktionell bearbetning - beredd att presentera modern rysk historieforskning för sin krävande läsekrets,

Carl-Fredrik Geust

Dipl.ing.

Styrelseledamot i Finlands Krigshistoriska Samfund

Hedersmedlem i Flygmuseiföreningen i Finland

Medlem av Handelsgillet i Wiborg"